

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASA EDITATA DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMANA A SIBIULUI

Realegerea Domnului NICOLAE CEAUȘESCU în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România, act de voință al întregii națiuni

Jurământul președintelui Republicii

„Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste, de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România!”

Intrunită în prima sesiune a celei de a IX-a legislaturi, Marea Adunare Națională a reales, vineri, 29 martie a.c., într-o atmosferă de vibrant entuziasm patriotic și deplină unitate națională, pe Domnul Nicolae Ceaușescu, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România.

Forul legislativ al țării a consacrat astfel ferma hotărîre a întregului nostru popor de a încredința, pe mai departe, destinele patriei celui mai vrednic și stimat bărbat al națiunii noastre, care a făcut dovada și pînă în prezent că nu are alt ideal mai sfînt decît acela de a sluji cu jertfelnicie poporul, de a apăra cu tot zelul independența, suvera-

nitatea și integritatea României, de a se dăruia cu toată ființa cauzei socialismului și păcii în întreaga lume.

Proclamat pentru a patra oară ca președinte al Republicii Socialiste România, în momentul în care tocmai se împlinesc două decenii de cînd în viața și destinul poporului nostru s-a inaugurat o nouă epocă, pe care cu mîndrie patriotică o numim „Epoca Ceaușescu”, caracterizată de însuși ctitorul ei ca o perioadă „de muncă intensă și mărețe realizări”, președintele reales se bucură astăzi de aleasă stimă și profund respect din partea tuturor fiilor acestui pămînt străbun. Spre Domnia Sa își îndreaptă întreaga suflare românească sentimentele de dragoste, prețuire și sinceră recunoștință pentru activitatea ce o închină, cu dăruire și înțelepciune, propășirii patriei, binelui și fericirii întregii națiuni.

Încins cu eșarfa tricoloră și purtînd în mîini însemnul prezidențial al puterii de stat și de comandant suprem al Forțelor Armate, președintele reales a rostit în auzul întregii asistențe și a milioane de cetățeni ai țării care au urmărit transmisia televizată a lucrărilor Marii Adunări Naționale, *solemnul jurămînt* față de patrie, de identificare totală cu nobilele idealuri și aspirații ale poporului român.

În numele Marii Adunări Naționale, Domnul Nicolae Giosan, președintele acestui înalt for legislativ, a adresat Domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România un respectuos și cald cuvînt de omagiere.

În final, a luat cuvîntul Domnul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, care adresîndu-se deputaților prezenți la lucrările Marii Adunări Naționale și prin ei întregii națiuni, a spus între altele: „Lucrările primei sesiuni a noii legislaturi a Marii Adunări Naționale marchează trecerea la o nouă etapă a dezvoltării societății noastre, la înfăptuirea celui de al 8-lea cincinal — și deschid o perspectivă minunată patriei noastre pînă în anul 2000.

Avem un program minunat de muncă și luptă pentru ridicarea României Socialiste pe noi culmi de dezvoltare economico-socială. Ne propunem să străbatem o nouă cale spre înaltele piscuri ale civilizației comuniste. Vom avea multe satisfacții, dar doresc să fim pregătiți și să acționăm pentru a înainta continuu spre înaltele piscuri, învingînd orice lipsuri orice greutăți! Însăși istoria de mai bine de 2000 de ani a patriei noastre ne demonstrează și ne învață că nimic nu se obține fără muncă, fără jertfe. Trebuie să fim deci hotărîți de a acționa permanent, în spirit revoluționar, de a ține întotdeauna sus steagul luptei revoluționare, să facem totul pentru a înălța tricolorul tot mai sus, spre cele mai înalte piscuri!”

Această memorabilă zi de 29 martie s-a înscris ca o nouă și luminoasă dată în istoria poporului nostru.

Redacția

TELEGRAMĂ

„Împreună cu toți fiii patriei noastre dragi, înalta ierarhie, clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române trăiesc astăzi clipe de suferință bucurie, luînd cunoștință de realegerea dumneavoastră în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România. Actul istoric al realegerii dumneavoastră în fruntea celui mai înalt for de conducere din patria noastră, constituie pentru noi toți fiii patriei, certitudinea împlinirii marilor idealuri ale poporului nostru de a trăi în pace și cooperare cu toate popoarele lumii, de a merge cu pași hotărîți pe calea progresului și a ridicării nivelului său de viață materială și spirituală. Cinstirea sinceră, plină de însuflețire și încredere pe care v-o arată astăzi țara întreagă, reprezintă o reînnoire a omagiului fierbinte pe care poporul îl aduce vrednicului și neobositului său conducător, de numele cărui se leagă mărețele realizări din ultimii 20 de ani, perioadă care, printr-o spontană manifestare a conștiinței întregii țări, este numită „Epoca Ceaușescu”. Folosim și acest prilej pentru a vă asigura, mult stimate domnule președinte, că toți slujitorii Bisericii Ortodoxe Române, luînd parte în mod activ la viața întregii țări prin Frontul Democrației și Unității Socialiste, nu vom precupeți nici un efort pentru a sprijini și de acum încolo, cu sporită rivnă, toate inițiativele dumneavoastră menite să întărească unitatea noastră de gîndire și simțire românească, să ridice pe noi trepte de propășire materială și spirituală patria noastră dragă, Republica Socialistă România, să apere independența și suveranitatea ei și să promoveze marile idealuri de pace, de apropiere și de colaborare între oameni și popoare”.

† IUSTIN,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

1965—1985

Epoca unor prestigioase înfăptuiri în viața poporului nostru

Împlinirea a două decenii de cînd la cirna destinului României se află vrednicul bărbat de stat, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, se înscrie ca un moment al unui rodnic și cuprinzător bilanț ce consemnează realizări mărețe în toate domeniile de activitate.

În această epocă, pe care cu legitimă mîndrie patriotică o numim „epoca Ceaușescu”, țara noastră a cunoscut un continuu proces de înflorire și modernizare.

Industria românească este azi de 6 ori mai puternică decît în 1965.

Agricultura, înscrisă pe coordonatele noii revoluții agrare, s-a dezvoltat de peste două ori. Statistica înregistrează la acest capitol date ca acestea:

— producția de cereale realizată în 1984 — cea mai mare din istoria țării — a fost de 23,6 milioane tone, cu un milion de tone mai mare decît cea din 1965.

— pe ogoarele țării lucrează astăzi 174.000 tractoare și peste 58.000 combine autopropulsate, față de 8.365 tractoare și 292 combine în anul 1965.

— la sfîrșitul anului 1984 suprafața totală amenajată pentru irigații a ajuns la 2.612 mii hectare, față de 230 mii hectare în anul 1965.

— pentru creșterea fertilității solului, în anul 1984 agricultura a beneficiat de 1288,8 mii tone îngrășăminte chimice, față de 266,4 mii tone în 1965.

Știința și cultura au cunoscut o dezvoltare fără precedent. În prezent în țara noastră există 677 lăcașuri de cultură și artă (teatre, case de cultură, cluburi și instituții muzicale), față de 481 cîte erau în 1965. Avem, de asemenea, 7925 cămine culturale, 20573 biblioteci, 5641 cinematografe și 423 de muzee. În mediul urban și rural își desfășoară activitatea 2938 universități culturale-științifice, 6524 brigăzi științifice și 5803 lectorate. Festivalul național „Cîntarea României” a cuprins la ultima sa ediție 53.649 cercuri de creație și 153.040 formații artistice, la care au participat 4.800.000 de cetățeni.

Școala a înregistrat un însemnat spor cantitativ și calitativ. Peste un sfert din populația țării este cuprinsă astăzi în diferite forme de învățămînt. În țara noastră funcționează în prezent, 3130 unități de învățămînt de toate gradele cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare ceea ce reprezintă 10,7 la sută din totalul unităților de învățămînt. Beneficiind de însemnate investiții; baza materială a învățămîntului s-a dezvoltat an de an. Pe întreg cuprinsul țării au apărut mii de școli noi cu săli de clasă spațioase și dotate cu tot ceea ce este necesar pentru desfășurarea unui proces de învățămînt la înălțimea epocii pe care o aniversăm.

O măsură de o excepțională valoare care a fost adoptată din inițiativa președintelui țării este integrarea organică a învățămîntului cu cercetarea și cu producția. I s-au deschis astfel școlii largi posibilități de a pregăti tinerele generații pentru viață, pentru o activitate productivă, utilă societății.

Un spirit nou a fost imprimat activității educative urmărindu-se îndeaproape cultivarea în sufletele tinerilor a nobilelor idealuri ale poporului român de pace, muncă și dragoste de patrie.

Între mîndrele ctitorii apărute în fecunda perioadă a acestor ultime două decenii se numără: Canalul Dunărea—Marea Neagră, Me-

Pr. prof. D. Abrudan

(Continuare în pag. a 4-a)

Noi pericole ce amenință darul sacru al vieții: îndatoririle noastre

Participanții la masa rotundă, Moscova, 10—13 februarie 1985

Tema de mai sus a fost dezbătută la o *Masă rotundă* organizată la Moscova între 10—13 februarie 1985, de către un Comitet de inițiativă cu caracter internațional. La întâlnire au participat mai mult de 60 de reprezentanți ai religiilor, experți și oameni de știință din 27 de țări din Asia, Africa, America de Nord și de Sud și din Europa.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului. Au mai participat 26 de oaspeți din ierarhia și corpul didactic al Bisericii Ortodoxe Ruse și ai Budiștilor și musulmanilor din U.R.S.S., în afară de circa 20 de persoane însărcinate cu organizarea, traducători, etc. Notăm dintre ceilalți participanți: D-1 Daljit Sen Adel (India), D-1 Azam Alykbarov (U.R.S.S.), Ven. Dr. Amritananda (Buddhist, Kathmandu, Nepal), Rev. Dr. Richard Andriamanjato (Madagascar), Prof. Dr. Wilfrid Bach (expert, Centrul pentru Climatologie aplicată și Studiul mediului inconjurător, Universitatea Münster, R.F.G.), Ven. Kushok Bakula (India), Rev. Martin Bailey (U.S.A.), Prof. Dr. Witold Benedyktowicz (Polonia), Rt. Rev. John Bickersteth, Episcop de Bath și Wells (Anglia), Prof. Dr. Carl-Reinhold Brakenhielm (Uppsala, Suedia), Dr. Aleksy S. Buevsky (U.R.S.S.), Rev. Dr. Aleksy M. Bychkov (U.R.S.S.), I. P. S. David Mitropolit de Sukhumi și Abhazia (Sukhumi, U.R.S.S.), Ven. Khambo Lama Zhimba-Zhamso Erdyneev (U.R.S.S., Republica Buriată), Rev. Vladimir Fedorov (Leninigrad, U.R.S.S.), Mr. Otto Hartmut Fuchs (romano-catolic, Berlin, R.D.G.), Ven. Kharhuugiin Gaadan (Ulan-Bator, Mongolia), Canon Raymond Goor (romano-catolic, Belgia), I. P. S. Mitropolit Dr. Paulos Mar Gregorios (India), Mr. Abdul Valy Hadjat (ministru Afacerilor religioase din Afganistan), Dr. Edgar Hark (Estonia, U.R.S.S.), Dr. Wolfgang Heyl (membru în Prezidiul R.F.G.), Rev. Shoji Hirayama (Japonia), Ven. Aturaliye Indaratana (Shri Lanka), Dr. Etienne de Jonghe (Belgia), Dr. Chimidiin Jugder (Buddhist, Mongolia), Dr. Ahmad Kaftaro (Musulman, Supreme Muftiu, Damasc, Siria), Mr. Mahmoud Kaftaro (Siria), Ven. Nakorn Khemapali (Thailanda), I.P.S. Kirill, Arhiepiscop de Smolensk și Wyazma (U.R.S.S.), Prof. Totiu Koev (Bulgaria), Rev. Dr. Crispin Mazobere (Zimbabwe), Rev. Eriks Y. Mesters (Riga, U.R.S.S.), Rev. Dr. Lubomir Mirejovsky (Cehoslovacia), Rev. Kazimierz Morawski (romano-catolic, Varșovia, Polonia), Ven. Allahshukyur Pasha-Zade (Baku, U.R.S.S.), Mr. Pham Van Hieu (budist, Hanoi, Vietnam), I. P. S. Mitropolit Filaret de Minsk și Bielorusia (U.R.S.S.), Dr. Siegfried Plath (R.D.G.), Dr. Pavel T. Podlesny (Institute of the U.S.A. and Canada Studies of the U.R.S.S. Academy of Science), Prof. Dr. Vladimir S. Preobrazhensky (In-

stitute of Geography, U.R.S.S. Academy of Sciences), episcopul David W. Preuss (Președintele Bisericii Americane Lutherane), Dr. Boris V. Roushenbach (membru corespondent al Academiei de științe U.R.S.S.), Prof. Dr. Bruce Rigdon (McCormick Theological Seminary, Chicago, U.S.A.), Dr. Laszlo Salgo (șef rabin al Ungariei, deputat), Dr. Jorge Serrano (Center of Economic and Social Studies of the Third World, Latin American Council for Peace Research, Mexico), Rabbi Adolf Shaevich (șef rabin, Moscova), Rev. Prof. Nikolai Shivarov (Bulgaria), D-1 Rüdiger Schloz (R.F.G.), D-1 George Stefanov-Georgiev (Sofia, Bulgaria), Mufti Talgat Tadzhuiddin (Ufa, U.R.S.S.), Dr. Thich Minh Chau (budist, Hanoi, Vietnam), Rt. Rev. Archimandrite Tiran Kyurgyan (Biserica Apostolică Armeană), Dr. Wulf Trende (Berlin-Est, R.D.G.), Episcop Dr. Karoly Toth (Ungaria), Ven. Ahmad Zabara (Suprem Muftiu, Yemen Arab Republic), Prof. Dr. Gennady P. Zhukov (Institute of World Economy and International Relations of the U.R.S.S. Academy of Science).

Lucrările au fost conduse de Mitropolitul Paulos Mar Gregorios (New Delhi, India). Au prezentat referate speciale, interesante și documentate, mai ales specialiștii invitați din S.U.A., R.F.G., India, U.R.S.S., ș.a.

Deschizând dezbaterile, I.P.S. Mitropolit Paulos Gregorios a susținut referatul: „*Oprțiți întineritul de la amiază: salvați viața!*” El a prezentat rezultatele unui Congres și ale unei Comisii de savanți din Occident, care au studiat consecințele unui război nuclear (25—26 aprilie 1983, Cambridge, Mass. U.S.A. și Washington, oct.-nov. 1983), concluzii care, comparate, coincid întocmai cu cele ale savanților sovietici. Au luat parte peste 40 de savanți, printre care Paul Ehrlich (Stanford University), Carl Sagan (Cornell Univ.), Stephen Gould (Harvard Univ.), Norman Nyers (Oxford Univ.), Rafael Herrera (Venezuela) și alții (v. rev. „Science et vie”, 23 dec. 1983). O sinteză alcătuită de Carl Sagan, având la bază presupunerea unei explozii de 5000 de megatone de explozibil nuclear (adică 12% din stocurile existente), verificată și aceasta de computerele sovietice, ajunge la următoarele concluzii:

Explozia, după o perioadă de incandescență, încălzire maximă, iradiere, ar fi urmată de o *iarnă nucleară* provocată de smogul (aburi+fum) ce s-ar ridica pe pământ. Iată cum descrie această *iarnă nucleară*:

a) Ea s-ar propaga pe tot pământul, indiferent de locul unde s-ar produce explozia nucleară;

b) În prima lună după explozie, ar urma o răcire treptată a aerului, mult sub zero grade;

c) Această răcire ar avea drept urmare schimbarea curenților de

aer, urmând viteza și în direcția vântului;

d) Sursele de apă potabilă ar îngheța completamente în cele mai multe regiuni. Echilibrul ecologic al planetei ar fi stricat. Recoltele ar fi distruse.

e) Ființele omenesti, animalele, plantele și microorganismele de pe suprafața pământului ar muri;

f) Intrucit phitoplanctonul din ape ar fi distrus, în cele din urmă ar înceta viața și în oceane și mări.

De fapt, chiar dacă s-ar utiliza numai 100 de megatone de explozibil nuclear (din cele circa 40.000 de megatone existente), rezultatul ar fi cam ca și cel de o explozie de 5000, desigur cu consecințe mai lente, dar nu altele.

Iarna nucleară ar apare ca urmare a poluării stratosferei cu produse radioactive, cu fum și praf. O perioadă lungă de timp soarele nu ar mai pătrunde pe pământ, iar temperatura ar fi sub zero, deci temperatură de îngheț și vară. Vânturile ar fi perturbate, recoltele nu ar mai fi posibile. Chiar dacă ar mai supraviețui cineva, ar muri de foame.

Comunicarea savantului american George F. Carrier, intitulată *IARNA NUCLEARĂ: CE SPUNE ȘTIINȚA?* a fost ca un capitol de roman *science fiction*, descriind sfârșitul lumii ca pe o catastrofă inimaginabilă și ireversibilă. Cu argumente de ordine evidente, profesorul american a arătat că *iarna nucleară* va fi consecința sigură a războiului atomic și, prin urmare, ar însemna distrugerea vieții. Ceea ce va rezista morții prin căldură, va cădea sub moartea prin înghețare. La acestea a adus completări academicianul sovietic B. V. Rauschenbach, care a spus că *iarna nucleară* ar putea dura de la 3 luni în sus, ceea ce ar fi suficient pentru a îngheța toată vegetația și a distruge viața. *Iarna nucleară* ar avea un caracter global: s-ar întinde în ambele emisfere, indiferent în care s-ar produce explozia.

Un călugăr budist din Nepal, Bhikkhu Amritanda, a cerut oamenilor de știință să fabrice o *bombă bună*, care să-i facă pe oameni mai buni! De aceasta e nevoie în lume. Problema și pericolele există mai întâi în mintea oamenilor, în mintea celor ce dețin puterea, deși e curios că după ce nu mai sînt conducători, toți vor pace, își aduc aminte că au familii, copii! Ar trebui să nu uite aceasta nici cînd au puterea în mînă.

Episcopul american David Preuss a chemat la deschidere și încredere. Deschidere pentru control reciproc și pentru cercetare comună. El a chemat de asemenea, susținînd propunerea delegatului român la o nouă ordine morală internațională care să dea conducătorilor marilor puteri o orientare spre pace și înțelegere.

(Continuare în pag. a 3-a)

La Bunavestire

„Astăzi este începătura mîntuirii noastre și arătarea tainei celei din veac: Fiul lui Dumnezeu, Flu al Fecioarei se face și Gavriil darul bine-l vestește”. (Vecernie, tropar glas 4)

Sfînta noastră Biserică înalță astăzi, în pragul primăverii cînd firea renaște spre viață și lumină, imne și cîntări de laudă și cinstire către Prea Sfînta Fecioară Maria, din al cărei sîn feciorelnic s-a întrupat Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, pentru izbăvirea neamului omenesc.

Citim în paginile Sf. Scripturi a Vechiului Testament că primii oameni, zidiți de Dumnezeu întru curăție și frumusețe, întru nerăutate și nemurire, au căzut prin neultirea potrivnicului din bucuria negrăită a părtășiei cu Dumnezeu, în osînda păcatului și a morții. Dar Cel Atotputernic, Care nu a voit ca lucrul minilor Sale să fie înghițit de neființă, a promis încă din paradis un Izbăvitor pentru întregul neam omenesc (Facere 3, 15).

Au trecut veacuri după veacuri, generații după generații au purtat pecetea osînde străbune... dar pe fața pămîntului nu s-a aflat o fecioară a cărei curăție să plece cerurile spre pămînt, să devină „chivot al cinstitei sfințenii”, „ușa cea încuiată prin care să se deschidă oamenilor raiul cel de demult”, afară de Fecioara Maria, fiica bătrînilor și drepților Ioachim și Ana, din Nazaret.

Fecioara Maria era un dar al cerului, un buchet al rugăciunilor curate ale celor doi bătrîni, din care Dumnezeu hărăzise ceea ce se poate numi astăzi, un ideal de sfințenie umană întrupată: făptura ei curată, crescută lîngă Sfînta Sfințelor a Templului din Ierusalim, unde preamărise pe Dumnezeu și unde cunoscuse Legea și Proorocii, întru chipa nevînovația trupească și candoarea sufletească a îngerilor, un potir în floare în care cerul își oglindea privirea...

Familia Sf. Fecioare, care se pogora din David, prin dreptul Ioachim și din Aaron prin Ana, familie de obîrșie regească și preoțească în același timp, trăia retrasă în Nazaret, la adăpost de furia lui Irod, care-și pusesse în gînd, încă de la urcarea sa pe tron, să distrugă rămășițele vechilor regi ai lui Israel, începînd cu Macabeii.

Aici, la adăpost din calea drumurilor mari, în Nazaretul ca un cuib de verdeață, cu rodii, smochini și cactuși în floare, departe cale de douăzeci de leghe de Ierusalim, la opt leghes spre apus de Tiberiada și tot atît de marea Galileii și muntele Tabor, viețuia Sfînta Fecioară.

Aici în Nazaret, pana de foc a Duhului lui Dumnezeu va scrie prima pagină a Evangheliei... Aici va veni solul ceresc, Gavriil, să aducă Fecioarei cuvîntul ceresc: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei” (Lc. 1, 28). Sfîntul evanghelist Luca ne descrie uimirea Fecioarei, în cuvinte pline de duioșie: „Iar ea, văzîndu-l, s-a tulburat... Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta? Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pîntece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu. Ii va da Lui tronul lui David, părintele Său, și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfîrșit” (1, 33).

Precurata Fecioară, uimită, nu înțelege taina și întreabă cu o senină, cerească nevînovație: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?” „Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbrî; pentru aceea și Sfîntul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (1, 35).

Cerul aștepta de la pămînt un cuvînt, o încuviințare, pentru întruparea Fiului lui Dumnezeu și acest cuvînt, care despica istoria și soarta lumii în două, acest cuvînt care străbate țările plecînd cerurile spre pămînt, ca să ridice făptura la cer, îl spune Sfînta Fecioară arhanghelului Gavriil: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău” (1, 38).

„Fie...” În urma acestui cuvînt, lucrarea zămislirii Fiului lui Dumnezeu în pîntecele Sfîntei Fecioare se desăvîrșește prin Duhul Sfînt: Dumnezeu pogoră în omenire, luînd chipul omului, spre a-l izbăvi din păcat și moarte.

„Fie...” Pe această temelie de diamant se fundamentează începutul mîntuirii noastre și cultul Prea Sfîntei Fecioare, căci aceia care a purtat în pîntecele său pe Iisus Fiul lui Dumnezeu, omenirea i-a păstrat, pe drumul a două milenii de trăire creștină, cel mai înălțător și cel mai pios cult: o adîncă cinstire, care întrece pe cea adusă îngerilor și sfinților. Prin întruparea, din pîntecele Prea Curatei Fecioare Maria, a Mîntuitorului lumii, Fecioara din Nazaret a trecut în cinstire orice făptură, căci curățenia vieții ei, smerenia cu care a primit să fie Maică a Cuvîntului, depășește strădanile noastre de a înțelege adîncimile acestei taine.

Întru cinstirea Precuratei, de-a lungul timpului Biserica a alcătuit mulțime de imne, cîntări, a așezat zile de sărbătoare, în care este preamărită de toți credincioșii.

Alcătuitorii de imne, acatiste și cîntări, i-au dat binemeritatele numiri de: „pom al vieții, raiul desfătării, cămară însuflețită și palat frumos, scaun de heruvimi, împărăteasa îngerilor, ușa a lui Dumnezeu, lauda cetelor cerești, liman neînvingător, nădejdea celor deznădăjduiți, grabnic ajutătoare”.

Pictorii celebri au zugrăvit chipul Prea Curatei Fecioare pe pinze care trezesc uimirea celor ce le privesc, compozitorii au căutat să redea prin sunete frumoase cîntecul care se asculta în sufletul ei, iar credincioșii de pretutindeni și de totdeauna, au dat numele ei sfințit fiicelor și femeilor lor. Întru cinstirea ei, s-au ridicat altare, căci Prea Curata Fecioară, prin sfințenia vieții ei, s-a învrednicit a fi, nu numai Maica lui Dumnezeu, ci și Maica tuturor credincioșilor.

Pe dealul Golgotei, Mîntuitorul a lăsat pe Sfîntul Evanghelist Ioan să poarte grija Maicii Sale, iar acesteia, i-a lăsat întreaga lume să-i poarte de grijă. Prin testamentul înșingherat al Crucii, Prea Sfînta Maică a lui Iisus este Maica noastră, a tuturor.

Cultul Sfîntei Fecioare a devenit, cu timpul, cultul întregii Biserici, căci, cum nu vom preamări pe aceea care s-a făcut vas ales dumnezeieștii întrupări, împlinitoră a tainei celei „din veac ascunsă și de ingeri neștiută”? Prin curăția și sfințenia ei, Prea Curata s-a făcut împlinitoră a Sfatului dumnezeiesc și grabnic ajutătoare și solitoare la tronul Celui Prea Înalt, a neamului omenesc.

În nevoi, în necazuri, în strîmtoări de ori ce fel, noi căpătăm prin rugăciunile noastre, sprijin și mîngiere, căci Maica Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, duc rugăciunile noastre Fiului său și mijlocește necurmat pentru noi, ca un adevărat pom al vieții, ale cărui frunze „sînt spre tîmăduirea neamurilor” (Apoc. 22, 2).

În largurile vieții, unde se trece și se zbcuimă viața noastră, Sfînta Maică a Domnului este farul călăuzitor și limanul cel neînvingător, văpaia călăuzitoare care ne călăuzește spre Împărăția Fiului ei. De aceea, plecîndu-ne genunchii cu umilînță în ziua acestui mare praznic, să-i aducem primul cinstirii noastre:

„Veniți toți credincioșii să facem prăznuire Maicii lui Dumnezeu, cea care ne izbăvește pe noi din mîinile diavolului, cel ce urăște binele, precum a izbăvit pe femeia care se ruga ei și a înviat-o de și-a spovedit păcatul. Vezi, dar, suflete al meu, pentru ce te lenevești și nu strigi către Maica lui Dumnezeu: Doamnă atotstăpînitoare, ceea ce ai născut cu nespusa minune pe Domnul cel iubit de oameni, pe Acela roagă-l să ne mîntuiască pe noi”. Amin.

EMILIAN

Episcop de Alba Iulia

„Sfârșit creștinesc vieții noastre”

(TEXT LITURGIC)

După cum știm și mai ales după cum simțim de atâtea ori, cultul Bisericii noastre, în centrul căruia stă Sf. Liturghie, cuprinde o negrăită comoară de daruri duhovnicești, de rugăciuni, de învățături, de simboluri, cu un cuvânt, o bogată hrană sufletească pentru toate împrejurările vieții noastre.

Așa de pildă, la fiecare Sf. Liturghie auzim pe preot sau diacon rostind de două ori, la ecteniile de după Ieșirea Mare și de după prefacerea Sf. Daruri, cu cuvintele: „Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neîntinat, în pace... să cerem”, cuvinte care ne aduc aminte de un mare adevăr pe lângă care trecem adesea cu desulă neatenție, de multe ori, prinși în vilttoarea vieții, uitându-l chiar cu totul.

Iată însă că Sf. Biserica, ca bună mamă duhovnicească ce ne este, ne pune mereu înaintea această realitate cu implicații eterne pentru noi fiii ei, ca de altfel pentru toți oamenii. Încheind sau încoronând o activitate, „o viață de om”, cum se spune adesea, și lansându-ne spre cea care urmează dincolo de mormânt, sfârșitul, felul cu încheiem această viață pămîntescă, startul pe care îl luăm spre veșnicie — nu ne poate fi indiferent.

De aceea, în textul liturgic de mai sus, cerem de la Dumnezeu, în a cărui atotputernică și nevăzută mină stau toate, să ne rînduiească, să ne facă parte, să ne ajute ca sfârșitul vieții noastre pămîntesti să fie mai întâi de toate „creștinesc”, acest sfârșit adică să ne găsească pregătiți din toate punctele de vedere pentru a trece ca și creștini buni, adevărați, pe celălalt tărîm, nu luată prin surprindere, cum se întâmplă de atâtea ori, împărășiți cu Sf. Cuminecătură; să fie apoi acest sfârșit „fără durere”, adică să nu fie năpraznic, cu chinuri, cu suferințe trupesti și sufletești pe care să nu le putem purta. Să fie de asemenea acest sfârșit „neîntinat”, să ne găsească adică în stare de veghe ca pe fecioarele înțelepte, cu inima, cu conștiința neîncărcată, cât mai nepătată; să fie, în sfârșit, „în pace”, adică senin, liniștit, cum se stinge în chip firesc o luminare, cum Soarele se lasă lin spre seară, cu socotelile vieții bine încheiate, împăcați cu Dumnezeu, cu semenii, cu noi înșine.

Avînd în vedere că viața ne rezervă adesea atâtea și atâtea surprize, atâtea zdruncinări, avînd în vedere că nici unul nu ne cunoaștem sfârșitul: cînd, unde, cum, că sînt atîția factori, unii în afara voii noastre, care acționează, care contribuie la ruperea firului vieții noastre pămîntesti, această cerere, înțelept cuprinsă în cultul Bisericii noastre, este deci cît se poate de întemeiată.

În afară de cele arătate pînă aici, viața ne confirmă de atîtea ori ceea ce Biserica ne învață că, în linia mari, este o strînsă legătură între modul cum încheiem această viață și felul în care ne-o trăim. Așa de pildă, o viață trăită în fărădelegi, în patimi, în păcate grele, se încheie, ca și viața regelui Irod, în chip nefiresc, nu de puține ori în condiții nepotrivite, adesea dramatice, în zdruncinări teribile, în frămîntări, în dureri, în chinuri. „Moartea păcătoșilor este cumplită” — ne spune Psalmistul (33, 20) și tot el ne arată că „pe cel rău răutatea îl ucide” (Ps. 33, 21), sau cum ne învață în altă parte Sf. Scriptură — cînd ne atenționează prin cuvintele: „Ce-i ce ară nelegiurii și seamă răutatea au parte de astfel de roade”. În această privință, se cunosc, nu numai din literatură, ci și din viața de toate zilele destule cazuri de oameni cu viață morală josnică, de oameni fără scrupule, de oameni fără caracter, care au făcut avere din fărădelegi, din furt, din înșelăciuni, din luarea plinii de la gura multor orfani, văduve și altor oameni necăjiți, dar care au un sfârșit pe măsura vieții lor necreștinesci. „E falsificată viața noastră, e falsificat și sfârșitul nostru” — cum potrivit spune undeva marele gânditor C. Noica. Cu adevărat deci, „moartea păcătoșilor este cumplită” (Ps. 33,

20), din care motiv sîntem atenționați în cuvinte ca acestea: „În toate faptele tale adu-ți aminte de sfârșitul tău și în veci nu vei mai păcătu” (Is. Sir. 7, 36).

Pe de altă parte, o viață trăită cu adevărat creștinesc, în dragoste de adevăr, de bine, de muncă cinstită, de omenie, trăită, cum ne învață Sf. Biserica, după voia lui Dumnezeu, are de regulă un sfârșit liniștit, cu adevărat creștinesc, cum ne rugăm la Sf. Liturghie, ceea ce întărește și Sf. Scriptură cînd zice: „Pînă am trăit și am îmbătrînit n-am văzut pe cel drept părăsit” (Ps. 36, 35), ori: „Cei blînzi vor moșteni pămîntul și se vor desfăta de mulțimea păcii” (Ps. 36, 11), sau: „Pe toate căile tale gîndește la dînsul (la Dumnezeu) și el îți va netezi căile tale” (Pilde 3, 6) ori: „Ferice de cei ce-și păzesc neprihănită calea” (Ps. 118, 1).

Ba mai mult, sînt cazuri, și nu puține, despre care duhovnicii noștri desigur ne pot vorbi, de fii ai Bisericii cu viață îmbunătățită, care, așa cum scria de curînd un venerabil ierarh al nostru, se întîlnesc „cu Dumnezeu înainte de trecere” la cele veșnice.

Știm cum, atunci cînd era acuzat pe nedrept, în preajma uciderii sale, fața Sf. Arhidiacon Ștefan era „ca fața unui înger” (F. Ap. 6, 15). De altfel, așa cum ne spun „Actele martirice”, documente istorice de netăgăduit, mulți martiri din epoca primară a Bisericii mureau cu zîmbetul pe buze, comportîndu-se ca și cînd ar fi fost „dezbrăcați de trup”, ca și cînd „Domnul însuși este de față și vorbește cu ei” — cum relatează un asemenea document martiric.

Fer. Ieronim ne spune despre Sf. Apostol și Evanghelist Ioan că, cunoscîndu-și sfârșitul, în ziua sortită a luat cu el pe cineva, a ieșit la marginea Efesului unde a cerut să se sape o groapă, în care s-a așezat și a închis ochii trupesti pentru totdeauna.

„Să știți că marți plec la Tatăl ceresc” — a spus starețul Ioanichie, mort în anul 1945, de la Mănăstirea Sihăstria. „Și într-adevăr, marți la ora 10 a murit”, ne informează I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului în valoroasa lucrare: „Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă” (Sibiu, 1984, p. 296).

Ne este cunoscută personalitatea marelui doctor, teolog, muzician etc. Albert Schweitzer, „doctorul fără de arginți” cum l-am putea numi, din inima Africii (Lambarene — Gabon), mort în 1965, care, înainte de a trece pe celălalt tărîm, „a deschis ochii mari, privind în depărtarea infinitului”, și a rostit foarte clar: „E minunat”, citim în cartea „Albert Schweitzer”, de Crișan I. Mircioiu (Cluj Napoca 1983). „O femeie africană — reținem tot din această carte — stînd la ușă se lamenta: Mare doctor, ai venit să ne vindec și să ne îngrijești pe noi africanii, bolnavi și leproși. Îți mulțumim și să fie să ai parte de o călătorie liniștită” (p. 218), iar „o negresă bătrînă îi spune fiicei sale, trecînd prin fața coșciugului: Să ști că de acum încolo sînt în cer doi bătrîni, „Bunul Dumnezeu” și „Marele Doctor” (p. 219).

„Ferice — așadar — de cei ce-și păzesc neprihănită calea” (Ps. 118, 1).

Pentru astfel de motive, „memento mori” — adu-ți aminte de moarte, era pentru mulți dintre cei vechi un aversament păstrat mereu înaintea ochilor lor sufletești.

Cunoscînd înțelesul adînc al cuvintelor de la Sf. Liturghie asupra cărora ne-am oprit mai sus, și străduindu-ne să ne călăuzim viața pe cărările împlinirii voii lui Dumnezeu, să rugăm deci pe Părintele ceresc ca, atunci cînd soarele vieții noastre pămîntesti va scăpata către asfințit, să ne rînduiească „sfârșit creștinesc, fără durere, neîntinat, în pace”, să ne aibă în paza Sa cea sfîntă ca trecerea pe celălalt tărîm să ne fie fără zdruncinări, senină, lină, așa cum un riu își varsă apele în apele unui fluviu, purtîndu-i-le apoi spre tărîmurile largi ale mării. Arhid. Gh. Papuc

Dr. IOAN BORCIA (1835—1883)

Eminent jurist-consult consistorial și avocat public în Sibiu, statornic sprijinitor al mitropolitului Andrei Șaguna, fiu al Săliștei, dr. Ioan Borgia a văzut lumina zilei în comuna aceasta fruntașă a Mărginimii în anul 1835, ca fiu al parohului și locțiitorului de protopop Dimitrie Borgia (1807—1865). Tânărul Ioan, inteligent și talentat, a urmat cursurile gimnaziale la Sibiu, unde a continuat apoi „cursul juridic” (Academia de drept), perfecționîndu-se profesional la Facultatea de drept din Graz unde obține diploma de doctor (în drept).

Revenit la Sibiu, se afirmă în viața publică ca unul dintre primii avocați români forțînd barierele vieții publice transilvănene închise multe veacuri „inteligenței” române. Căsătorit cu Sevastia T. Ciurcu (din Brașov), decedată după doi ani de căsnicie, dr. I. Borgia se recăsătorește cu Maria B. Cioranu (din Rășinari), provenită din stirpea Cioranilor (bunicul ei, Coman Cioranu, 1804—1864, a fost fruntaș al comunei Rășinari, sprijinitor și prieten al lui A. Șaguna).

Dr. I. Borgia a dovedit un atașament deosebit și a dat dovadă de multă sollicitudine față de Mărginime și mărginenii, față de Săliște și săliștenii. „Căci el, luptătorul cel curajos și inteligent — spunea Zaharia Boiu în discursul funebru rostit la înmormîntarea lui Ioan Borgia —, el a scuturat praful arhivelor, a „scrutat” cărțile cele sigilate ale istoriei, și a scos la lumină drepturi îngropate, ba aproape chiar și uitate...”

În anul 1871 alcătuiește celebra Petiție a scaunelor filiale Săliște și Tălmăciu (înaintată ministrului Florent), aducînd, juridic și istoric, dovezi pentru a convinge autoritatea ministerială „că legile urbariale nu pot fi aplicate la comunele și locuitorii din scaunele filiale Săliște și Tălmăciu...”, că

referințele noastre de posesiune nu pot fi tratate cu drept și nici nu pot fi judecate prin sau înaintea tribunalelor urbariale...”, că referințele noastre de posesiune, care în atitea rînduri au format obiectul pertractărilor și sfătuirilor dietale, nu pot fi regulate și rezolvate în mod legal decît prin mijlocirea înaltului guvern pe cale legislativă. Prin acest document se exprima „dorința îndreptățită” ca localitățile (comunele) scaunelor filiale Săliște și Tălmăciu „să fie lăsate neconturbate în posesiunea și proprietatea munților, pădurilor, pășunilor, rîurilor și în toate drepturile comunale și alodiale și ca să li se restituie fără nici o rîscumpărare și acele drepturi alodiale, anume dreptul la circumscripție în ambele scaune, dreptul de moară în scaunul Tălmăciu...”, declarîndu-se „că față de concetățenii noștri sași și față de națiunea (naționalitatea n.n. D.P.) săsească, pe care o apreciem, nu simțim nici un dor de răzbușune și nici ură în sufletele noastre pentru faptele unor funcționari de-ai lor, ci numai ne apărăm drepturile și libertățile noastre violate; din contră voim să trăim în bună înțelegere cu concetățenii noștri sași...”

Începuturile „Reuniunii de meseriași” din Săliște sînt legate de numele și contribuția dr. I. Borgia. Existau, aici, în anul 1879 circa 80 de meseriași „de diferite branșe” care se întruneau sporadic „în crîșme”.

În anul următor, după mai multe „sfătui” la care participau aproximativ 30 de meseriași, s-a format un „comitet de inițiativă” ai cărui reprezentanți s-au prezentat la dr. Ioan Borgia în Sibiu cu rugămintea „să le compună statutele”. „D-sa — își amintea unul dintre delegați — ne-a primit cu cea mai mare dragoste, fîgăduindu-ne că dorința noastră, a meseriașilor, se va realiza cît mai curînd posibil. D-sa ne-a lucrat statutele pe cari le-am sub-

scris toți membrii și așa le-a trimis d-lui ministru spre aprobare! Pe motive de tot ridicole au fost respinse în două rînduri; abia la a treia încercare s-au aprobat în 20 martie 1882. La ședința de constituire din 1882 s-au prezentat 34 meseriași însoțiți de Dr. I. Borgia care cu o vorbire aleasă și binesimțită a arătat meseriașilor marea însemnată și importanță a înființării reuniunii pentru înaintarea și binele meseriașilor”.

Dr. I. Borgia devine primul dintre președinții „Reuniunii meseriașilor români” din Săliște după ce, precum s-a amintit, alcătuisese statutele „într-un stil corect, sobru și plin de precizie”.

Prin calitatea ce o deține de „fiscal și defensor matrimonial pe lângă Consistoriul arhidiecezei greco-orientale transilvane”, dr. I. Borgia a cercetat, ordonat și scris istoria fondurilor bisericești, a cîștigat o serie de procese „Invecitate, încurcate și aproape disperate”, a îmbunătățit și perfecționat legile și așezămintele ei, fiind apreciat, cu deosebire, de mitropolitul Andrei Șaguna.

Modest, retras, sobru (după cum îi era și stilul), mereu activ pînă în ultimele clipe ale existenței, dr. I. Borgia „nu era omul aparent al afecțiunii, al vorbelor, al reclamei, ci al tăcerii și lucrării, omul faptelor”. Fire de artist, dotat cu sensibilitate și har poetic, în tinerețe (pe la 23 de ani) a compus poezii, pasiune transmisă unuia din cei trei fii ai săi, prof. dr. Ionel Borgia, căruia i-au fost publicate o parte din creațiile poetice în nr. 114 din Biblioteca populară a „Asociațiunii” cu titlul „Înviere și alte poezii”.

După o boală grea și „ascunsă”, trece al celei veșnice în decembrie 1883, urmînd ca activitatea profesională și obștească s-o continue și desăvîrșească mai tîrziu un alt fiu al său, Lucian Borgia, dr. în drept, unul „din puținii mari juristi transilvani” care „a făcut totul pentru a înălța profesiunea pînă la apostolat”.

Dumitru Peligrad

Noi pericole ce amenință...

(Continuare din pag. a 2-a)

Au mai vorbit: Rudiger Schoz (R.F.G.) care s-a ocupat de consolidarea și reconstruirea conștiințozității, Carl Reinhold Brakenhiel (Suedia), Lama Gh. Gadau (Mongolia), Dr. Thich Minch Chau (Vietnam), Aturalaya Indarantana (Shri Lanka), Dr. Pharamaha Makorn Khemapant (Tailanda), Sh. Hirayama (Japonia), Kazimierz Morawski (Polonia, membru al Consiliului de Stat), Ahmad Zobar (Muftiu suprem, Yemen), Dr. J. Martin Bailey (U.S.A.), C. Mazobere (Zimbabwe), și alții.

A luat cuvîntul și reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române, Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, care a spus printre altele:

„Mă bucur că ne revedem în jurul acestei Mese rotunde, la cea de a treia întîlnire, reprezentanți ai religiilor, savanți și experți din toată lumea. Am ascultat cu interes referatele oamenilor de știință, domnii Carrier, Bach, Rauschenbach, Preobrajenski și alții. Perspectivele sînt, după cum am putut înțelege, sumbre. Ni s-au făcut demonstrații științifice, venite din partea unor specialiști. Desigur, viitorul rezervat omenirii în eventualitatea unui război, le este cunoscut și conducătorilor marilor puteri. Și atunci cum se explică că trebuie atîtea eforturi ca să se lase convinși că trebuie să renunțe la război? Nu cred ei în consecințele lui catastrofale? Sau le riscă? Le riscă pe seama omenirii? Ce se întîmplă cu noi, oamenii? Ne pierdem simțul de orientare și ne prăbușim inevitabil în catastrofă, într-o catastrofă provocată chiar de noi înșine? Sîntem ca într-un teatru al absurdului: pregătăm o sinucidere colectivă și ne plîngem împotriva ei, dar continuăm să fabricăm arme, bombe, arme nucleare, tot mai distrugătoare, tot mai ucigătoare forțînd deznodămîntul! Parcă am fi într-un vis în care nu mai sîntem capabili să ne schimbăm direcția spre catastrofă. Dar

sîntem totuși treji, așa că totuși nu sîntem condamnați fără apel. Putem schimba direcția. Putem rămîne la rațiune. Putem evita absurdul. Aceasta trebuie să fie chemarea noastră ca reprezentanți ai religiilor. Să ajutăm ca omenirea să se trezească din visul întunecat și înspăimîntător, și să vadă, și să se întoarcă la lumina zilei, a speranței, a lucidității, a rațiunii.

S-a vorbit aici, de „războiul stelelor”, de înarmarea în cosmos, care e ultima dintre „strategiile” imaginare, de fapt ultima dintre nebunii. E sigur că pentru o vreme, dacă nu e stopată la vreme, competiția dintre marile puteri se va muta în spațiu. Dar cînd se va echilibra în spațiu, se va relua pe pămînt, și vom trăi mereu coșmarul cursei înarmărilor ajuns deja la paroxism. Soluția nu e decît în echilibrarea prin reducerea armamentelor și a armelor în primul rînd a celor două blocuri militare NATO și Tratatul de la Varșovia, prin reducerea lor pînă la nivelul cel mai de jos, care să nu mai pună în pericol omenirea.

România propune de mult acest lucru, odată cu propunerea și a înghețării cheltuielilor militare și reducerea lor deocamdată cu 10 la sută, urmînd ca după aceea să se treacă la o reducere treptată. În legătură cu spațiul cosmic, se propune organizarea unei conferințe mondiale care să reglementeze folosirea cosmosului numai în scopuri pașnice.

Ca oameni ai religiilor, ce răspunderi ne revin nouă? Noi nu avem putere. Avem totuși puterea de a sensibiliza conștiințele credincioșilor și de a le arăta pericolele ce ne stau în față și care contrazic cele mai elementare precepte ale credințelor noastre. Căci toți, de orice religie sîntem, respectăm porunca: „Să nu ucizi”, glorificăm viața și pe autorul ei. Am tot spus mereu: Să fim apărați ai păcii. A fost bine. Dar eu cred că trebuie să facem un pas mai departe. Pacea o iubim toți. Toți credincioșii noștri iu-

besc pacea. Trebuie să-i facem activi, să-i facem să devină o forță a păcii, o forță activă în apărarea păcii. Pasivitatea nu mai impune într-o lume în continuă competiție militară. Nu e timp de așteptat. Nu există alternative. Și amenințarea ne privește pe toți, nu numai pe unii. Să fim o voce, unică, limpede, puternică.

Așa cum am mai vorbit și în anii trecuți aici, la această Masă rotundă, despre necesitatea unei noi ordine morale internaționale, reiau această idee și mă bucur că am auzit-o azi și de la d-l Rauschenbach și de la d-l Serrano. Aceasta trebuie să fie mai ales chemarea noastră. Să arătăm că războiul e imoral, că morală e apărarea vieții, că morală e interdicerea cursei înarmărilor și a războiului, că morală e o nouă ordine economică internațională, care să organizeze viața omenirii pe principii de echitate și egalitate, că morală e respectarea convențiilor și a principiilor de bază ale relațiilor internaționale, a egalității în drepturi a tuturor popoarelor, a independenței și suveranității internaționale, a neamestecului în treburile interne, a renunțării la forță și la amenințarea cu forța, că morală e lucrarea împreună pentru progres și dezvoltare, nu lucrarea unora împotriva altora, nu dreptul forței și al celui mai puternic. A spune și a milita pentru toate acestea, este îndatorirea noastră, a religiilor, a credincioșilor noștri, de orice credință, de orice rasă, și de orice neam ar fi”.

La sfârșit s-a redactat o Declarație a Mesei rotunde destinată presei și s-au trimis scrisori președintelui Sovietului Suprem al U.R.S.S., președintelui S.U.A. și primului ministru al Indiei, ca președinte al grupului țărilor nealiniată, cerîndu-le să facă totul pentru dezarmare și pace!

Epoca unor prestigioase înfăptuiri în viața poporului nostru

(Continuare din pag. 1)

troul bucureștean, Transfăgărășanul, marile hidrocentrale de pe Dunăre și de pe principalele râuri ale țării, moderne cetățile industriale, puternice cetăți ale științei, vaste sisteme de irigații.

Toate aceste înfăptuiri sînt rezultatul muncii înfrățite a întregului nostru popor, condus cu eroism și bărbăție de eminentul președinte Nicolae Ceaușescu.

Pecetea puternicei sale personalități s-a imprimat pe tot ce s-a înălțat nou și durabil în patria noastră.

Domnia Sa a făcut să crească continuu prestigiul țării noastre peste hotare, purtînd pe toate meridianele globului solia de pace și înfrățire a poporului nostru. Sînt binecunoscute pe plan mondial inițiativele și demersurile stăruitoare ale președintelui țării noastre pentru salvagardarea cauzei păcii, pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmarea generală și totală, pentru instaurarea unei noi ordini economice mondiale, pentru garantarea la independență și dezvoltare pentru toate popoarele.

Pe arena internațională, numele președintelui țării noastre este nu numai binecunoscut dar și pro-

nunțat cu respect și înaltă prețuire. Sînt sugestive în această privință cuvintele rostite de către un înalt demnitar străin (Spiros Kyprianou, președintele Republicii Cipru) despre cel care ne conduce spre noi și importante înfăptuiri: „Președintele Nicolae Ceaușescu este una dintre personalitățile cele mai distinse ale lumii contemporane. Cînd stai de vorbă cu președintele României îți dai seama că vorbești cu o personalitate care cunoaște perfect nu numai ceea ce este de făcut în țara sa, dar și ceea ce trebuie făcut în întreaga lume. Președintele României crede în pace și crede în înțelegere”.

Beneficiind de largi posibilități de manifestare, garantate prin constituție, slujitorii și credincioșii Bisericii noastre împărtășesc sentimente de satisfacție și îndreptățită mîndrie pentru toate succesele înregistrate de poporul nostru în acești ultimi douăzeci de ani și se angajează să sprijine în continuare eforturile sale și ale conducătorilor pentru ridicarea patriei noastre pe noi trepte de progres și civilizație, pentru triumful cauzei păcii și instaurarea în lume a unui climat de securitate și colaborare.

Noi lucrări de istorie românească

Varlaam, *Opere. Răspunsul împotriva Cati-hismului calvinesc*. Ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mirela Teodorescu, București, Ed. Minerva, 1984, 231 p. + 32 p. facsimile.

Broșura mitropolitului moldovean este o replică la cunoscutul *Catehism calvinesc* tipărit la Prisaca lîngă Alba Iulia, în 1642 (nu 1640, cum s-a crezut mult timp), „cu porunca” principelui Gheorghe Rákoczy I și „cu svatul și cu indemnătura și cu cheltuiala” superintendentului calvin Gheorghe Csulay, un român maghiarizat, în cadrul cunoscutelor planuri de calvinizare a românilor patronat de principii Transilvaniei. Editorea susține că s-a tipărit la Dealu, cum afirmaseră mai de mult Ioan Bianu și Dan Simonescu, în anul 1645. Un bogat studiu lingvistic (p. 45—182), precede textul transliterat (p. 183—230), urmat de cele 32 pagini facsimile.

N. Iorga, *Studii asupra evului mediu românesc*. Ediție îngrijită de Șerban Papacostea, București, 1984, 459 p.

Volumul reunește 26 de studii ale savantului român, cele mai multe publicate inițial în *Analele Academiei Române, Memoriile Secției Istorice*, privind intervalul de la retragerea autorităților romane din Dacia pînă la mijlocul secolului al XVI-lea. Reținem studiile: *Problema pătrunderii daciei de către împăratul Aurelian; Sîrbi, bulgari și români în Peninsula Balcanică în evul mediu; Carpații în luptele dintre români și unguri; Din nou despre campania turcă a lui Ioan de Hunedoara în 1448; Lucrări noi despre Vlad Țepeș; Veneția în Marea Neagră; Relațiile Moldovei cu Polonia ș. a.* De un deosebit interes sînt și studiile de istorie bisericească: *Condițiile de politică generală în care s-au întemeiat Biserica românească în veacurile XIV—XV; Patrușorul lui Alexandru cel Bun: cel dintîi chip de domn român; Cea mai veche ctitorie de nemeși români din Ardeal, 1408—1409* (biserica din Strei-Singiorgiu, cercetare infirmată de recente desco-

periri picturale și epigrafice); *Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Mitropolia Ardealului*. Fiecare studiu se încheie cu „Întregirile” lui Șerban Papacostea, necesare în urma cercetărilor făcute de la apariția studiilor lui N. Iorga și pînă azi. Este anunțat un nou volum cu studii privind intervalul dintre secolul XVI—secolul XIX.

Bibliografia românească modernă, 1831—1918, vol. I (A—C), București, 1984, XXXI + 911 p.

Masivul volum, ieșit recent de sub tipar, continuă *Bibliografia românească veche*, apărută în patru volume, sub redacția lui Ioan Bianu, Nerva Hoș și Dan Simonescu (vol. IV, cu întregiri și completări), la care se adaugă un volum de *Contribuții la b.r.v.* (Tîrgoviște, 1973), elaborat de Daniela Poenaru. Prin publicarea noului volum, se îndeplinește un vechi deziderat al marilor cărturari din a doua jumătate a secolului trecut, care au militat pentru crearea unui corpus bibliografic al științei și culturii naționale. Lucrarea a fost încredințată, în 1957, cunoscutului bibliograf George Baiculescu, secundat de cîțiva colaboratori, apoi altora, iar acum apare sub îndrumarea dr. Gabriel Ștrempel, cunoscut prin studiile sale asupra vechii culturi românești, ajutat de numeroși alți oameni de carte. În vederea elaborării lucrării, au fost cercetate, în primul rînd Biblioteca Academiei Române, care deține peste 80% din fondul românesc existent, la care se adaugă numeroase alte biblioteci, inclusiv a Sf. Sinod și a Institutelor teologice ortodoxe din București și Sibiu. Acest prim volum (literele A—C) însumează peste 16.000 de titluri de lucrări (o serie de traduceri nu intră în acest număr, deși sînt consemnate). Între autori se numără și o serie de ierarhi, profesori de teologie sau preoți cu preocupări cărturărești: Timotei Cipariu, Sava și Daniil Popovici Barcianu, Nicolae Nifon Bălășescu, Silvestru Bălănescu, Petru Barbu, Dimitrie Boroianu, Veniamin Catulescu, Ștefan Călinescu, Barbu Constantinescu, Calistrat Coca și alții.

Pr. prof. M. Păcurariu

Mireasma cuvîntului

rupe-se catapeasma literei, acoperămîntul acesta
ca un cer peste iață
rupe-se dar să privim, a murit
odată cu moartea și-nfiorîndu-se
porțile s-au deschis, ca o inimă
ca inima mea s-au deschis, ridicăți-vă
porți, să între
în iad, ca-ntr-un suflet de om
Lumina cu toată puterea Cuvîntului

Tăcere, glas
flăcări
zăpadă
Treime, iubirea
de o iință

Lumina

Ajută-mă, izvor ești, numai raze
Cel ce pe cei însetați
îi chemi la Tine
Iată, vin,
învie

și dăruiește-mi glas și rugăminte
să îți numai un rug aprins și numai
o glăsuire fără trup și fără
nimic ce mi-ar putea fi zid și noapte
numai în Tine pururea să ard
de focul răcorind al Învierii.

O, pasăre, o cer, o, desfițare,
O iubire, o lumină, o noapte
acoperind cu taine marea taină
Ca sorii gînd al veșnicului Soare
răsai lumină, vino iar, aproape
Și fi-mi lumină unde-i numai noapte
Și viață, unde sufletul e vină
Și unde-i doar pustiu, să fie ape.

Daniel Iliș Turcea

Semnalăm... Semnalăm...

● Urmînd de aproape pe Mircea Eliade (De la Zalmoxis la Genghis-Han, București, 1980), Victor Kernbach scrie în „Revista de filozofie” (anul XXXI, nr. 4, 1984, p. 350—357) un studiu intitulat: FORMAREA CREȘTINISMULUI POPULAR ÎN DACIA. *Cronologia pătrunderii creștinismului la noi e corectă, bazată pe izvoarele cele mai serioase: Eusebiu de Cezareea, Tertulianus și Origenes, trecerea Sfîntului Andrei pe aici și „retransmiterea” noii învățături prin soldații romani creștinați. Se fac de asemenea considerații exacte cu privire la „baza latină” a creștinismului nostru, atestată prin terminologia religioasă fundamentală (cruce, creștin, Dumnezeu, sînt, botez, rugăciune, etc.), ca și cu privire la unele rezonanțe bizantine: episcop, cler. Elementul slav a dat limbii noastre doar cuvinte „auxiliare”, în sensul de secundare și de dublare, căci deși liturghia slavonă se va fi introdus la noi prin sec. X, din ea „populația românească medie nu înțelegea mai nimic” (p. 352).*

Că în acel trecut îndepărtat, creștinismul a fost asimilat și sub o formă folclorică, în sensul adopării și adaptării lui la ethosul local, mai ales în lumea țărănească, e prea firesc și deloc vinovat. Sănătatea filozofică a strămoșilor noștri, educați în spiritul înțelepciunii lui Zalmoxis, i-a făcut să înțeleagă creștinismul așa cum era el: eliberat de bigotisme și fanatism. Dacii erau senini în fața morții și trăiau eternitatea anticipînd-o ca pe o eliberare, ceea ce le dădea liniște și pace pe pămînt, îi făcea să fie neînfricabili, viteji. Creștinismul nu le-a adus o altă viziune despre dincolo, și nici una sumbră despre aici. Poate tocmai de aceea a și fost asimilat atît de ușor. Mircea Eliade numește „creștinismul țărănesc” al strămoșilor noștri „creștinism cosmic”, și se explică: acesta „proiectează misterul cristologic asupra naturii întregi” (vezi și Aspecte ale mitului, București, 1978, p. 160 și urm.). E adevărat că a integrat creștinismul în folclorul de sorginte păgînă — proces firesc — dar Mircea Eliade orată că divinitățile și miturile păgîne au fost „creștinate” și că „păgînismul” nu a mai putut supraviețui decît creștinat, deci că n-a fost vorba de o „păgînizare” a creștinismului. (Aspecte ale mitului, p. 161). De aceea și creațiile folclorice „sînt impregnate de un spirit creștin, iar nu „păgîn”: totul se învîrte în mijlocul mîntuirii omului prin Hristos; în jurul credinței, a speranței și a iubirii apropiului, în jurul lumii care este „bună”, pentru că a fost creată de Dumnezeu-Tatăl și pentru că a fost răscumpărată de Dumnezeu-Fiul” (Aspecte... p. 162).

Că „acest creștinism popular a prelungit fără doar și poate pînă în zilele noastre anumite categorii ale gîndirii mitice” (Eliade, Aspecte, p. 163) și că „populația rurală românească și-a elaborat o formă religioasă folclorică nepereche” (V. Kernbach, Formarea..., p. 357 cu Dumnezeu-moșneag și cu Sf. Petru care vin în contact pe pămînt, cu Sîntiile și Sînvăsiile (p. 355) — e adevărat, dar aceasta arată tocmai modul și calitatea asimilării creștinismului în viața de toate zilele a strămoșilor noștri, ca pe ceva firesc, apropiat, ca pe o categorie primară și esențială a vieții lor. Și nu l-au falsificat. La biserică au rostit formulele dogmatice tot atît de firesc și cu aceeași credință. Studiul lui Victor Kernbach nu se desfișoară pînă la aceste considerații, dar le implică.

● Nr. 95/1984 al revistei pariziene... LE MESSAGER ORTHODOXE e dedicat Muntelui Athos. Printre altele publică și un „Petit Paterikon contemporain”, în care găsim și cîțiva „sîntii bătrîni” români: Părintele Enoh, de la chilia Kapsala, mort în 1980, Părintele Filaret, viețuitor tot la Kapsala și Părintele Vartolomeu care a murit în 1982 la Stavronikita.

● Editura Minerva a tipărit sub titlul OPERE, Răspunsul împotriva catihismului calvinesc al mitropolitului Varlaam (1645), ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mirela Teodorescu (București, 1984). Întregul Răspuns e transcris dar redat și în facsimile la sfîrșit. Spicuim din Introducere: „Răspunsul pune în valoare talentul de polemist al autorului, ilustrat prin caracterul energetic și, uneori, vehement, atît în fond, cît și în formă, al atacului întreprins împotriva opiniilor adverse, precum și puterea de a convinge pe cititori de justetea propriilor afirmații”. Autoarea considera Răspunsul ca „deosebit de important în evoluția literaturii și a limbii noastre de cultură” (p. 7). De menționat faptul că Varlaam scrie Răspunsul „cătrecștinii de Ardeal”... „cu noi de un neam român” și face din păstrarea unității de credință — amenințată atunci de calvini în Transilvania — temeiul păstrării unității de neam și al păstrării individualității lor etnice (p. 8).

De acum înainte Varlaam nu va mai fi pentru cultura românească doar autorul Cazaniei (1643). Prin reeditarea Răspunsului după 339 de ani, statura lui culturală va mai crește încă și ni-l va ține mereu aproape.

● Un eseu bine echilibrat asupra lui Eugen Ionescu semnează Eugen Simion: Hugoliada lui Eugen Ionescu, (în rev. Ramuri, nr. 12, 1984, p. 7). Eugen Ionescu l-a executat la un moment dat pe Victor Hugo, i-a ridiculizat „retorismul”, l-a „desumflat”, l-a „demolat”, iar Eugen Simion îl execută, cu delicatețe, e drept, pe Eugen Ionescu. Acesta din urmă, din „poită demolatoare”, a accentuat mai ales părțile negative din viața poetului, uitînd să se ocupe de poezia lui. A prezentat un Hugo „farsor”, cabotin, excelînd într-o, de fapt, antibiografie, exclusiv ironică și distrugătoare. Eugen Simion, în replica urmînd restabilirea echilibrului critic, îl citează pe Gide care spunea despre lirica lui V. Hugo — deși „cu năduf” — că „este cea mai importantă pe care a produs-o Franța”. „Asupra farsorului — scrie Eugen Simion — sîntem lămurii (din eseu lui Eugen Ionescu n.n.), mai rămîne de dovedit ce făcea în acest timp geniul din farsor”.

Pentru a situa bine lucrurile, amintim că eseu lui Eugen Ionescu: Viața grotescă și tragică a lui Victor Hugo, a fost scris și a apărut în 1935—1936 în rev. „Idea europeană” (nr. 2—4, 5—6; a fost reproduș în parte în rev. „Secolul 20”, 2, 1972 și tradus și publicat în l. franceză la Gallimard în 1982).

Cred că încheierea lui Eugen Simion, notată mai sus, cu privire la V. Hugo, e foarte aproape de a se potrivi și cu privire la Eugen Ionescu!

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanul, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Diac. prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehoredactor: Diac. Ezechil Oancea; corector: Pr. Vartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.